

Vodítka pro certifikaci Reteaming koučů

Tato vodítka se opírají o kritéria pro posuzování případů v ASFCT (www.asfct.org), mezinárodní asociaci trenérů a koučů zaměřených na řešení. Klíčovou otázkou, na kterou zde hledáme odpověď je:

Podle čeho coby posuzovatelé poznáme, že předložená závěrečná zpráva popisuje případ na němž je využit přístup zaměřený na řešení (či konkrétně Reteaming)?

Uvědomujeme si, že existuje mnoho způsobů, jak pracovat se zaměřením na řešení a že i model Reteaming může mít mnoho tváří a tvořivých variant. Z našeho pohledu je důležité, aby se certifikace Reteamingu stala určitým stvrzením, že daný kouč pracuje alespoň v jednom konkrétním případě opravdu se zaměřením na řešení. Chceme být také vůči kolegům, kteří žádají o mezinárodní certifikaci v Reteamingu, transparentní. Proto zveřejňujeme tato vodítka, která nám pomáhají při posuzování žádostí o certifikaci. Následuje seznam vodítek, podle kterých usuzujeme, že předložená závěrečná zpráva zahrnuje principy přístupu zaměřeného na řešení a Reteamingu.

Základní postoje kouče

- Změna se děje neustále – kouč stále hledá užitečné změny a zvyrazňuje je tím, že u nich udržuje konzultaci.
- Objevuje se cílené zaměření na zdroje místo na nedostatky a problémy.
- Místo snah o řešení problému je patrné rozvíjení něčeho nového (řešení); řešení není odvozeno od problému, ale od preferované budoucnosti a zdrojů.
- Kouč důsledně respektuje klienta jako experta na svůj život a na této expertnosti důsledně staví řešení, proto přináší do konverzace co nejméně předpokladů o klientovi – až na naprosté a pečlivě odůvodněné výjimky nediodagnostikuje, nevyučuje klienta různými teoriemi či postupům ani nedává rady.
- Kouč zaujímá spolupracující, akceptující, neobviňující, nekonfrontující a respektující postoj ke klientovi; spolupráce se projevuje i důrazem na společné vytváření řešení s klientem – kouč výrazně upřednostňuje proces společného tvoření s klientem před jednostranným nabízením řešení pro klienta.
- Centrem zájmu kouče a jeho reflexe je konverzace a spoluvytváření řešení s klientem, nikoli “nitro” klienta nebo “systém”, které by bylo potřeba napravit. Jinými slovy řečeno: kouč se zaměřuje na to, co se děje mezi nosy jednotlivců (kouče a klienta) a ne mezi ušima jednotlivce.
- Každý klient je jedinečný a celý proces se odvíjí od toho, co klient říká, spíše než aby byl klient zařazován do nějakého teoretického nebo konceptuálního rámce.
- V konverzacích je kladen velký důraz na konkrétní podrobné popisy (“Čím větší detaily, tím reálnější” Insoo Kim Berg), kouč se nespokojuje s obecnými “nálepkami” či vágními popisy, ale baví se s klienty o konkrétních a pozorovatelných věcech, konkrétních situacích a příkladech
- Kouč reflektuje pečlivě širší kontext v němž se koučování odehrává, je transparentní a spolupracující směrem k různým zainteresovaným osobám a institucím, využívá zainteresované osoby a instituce jako zdroj pro pozitivní změny a mapuje společně s klientem změny i s ohledem na kontext klientova života.

Jak to konkrétně vypadá v konverzaci

- Konverzace se vytvářejí na základě jazyka klienta, jeho metafor, příběhů a chování.
- Používá se jednoduchý, běžný a konkrétní jazyk, využívají se interakční a detailní popisy místo mentalistických vysvětlení
- Jsou přítomné popisy i malých užitečných rozdílů, a to v konkrétních, interakčních a pozitivních pojmech (přítomnost řešení spíše než nepřítomnost problémů; začátek něčeho nového spíše než ukončení něčeho)
- Neustálé pečlivé hledání užitečných změn a pozitivních rozdílů ve všech fázích procesu – od začátku prvního sezení, mezi sezeními i po skončení

- Pomoc klientům při vytváření detailního popisu jejich preferované budoucnosti s využitím zázračné otázky nebo jiných otázek zaměřených na preferovanou budoucnost, definování cílů a jejich přínosů
- Detailní konverzace týkající se širšího kontextu, zejména se zaměřením na podporu.
- Zkoumání prvků preferované budoucnosti, které se již v životech klientů objevují, s využitím škálovacích otázek, otázek na výjimky, otázek na zvládnání, otázek na zdroje a dalších metod
- Hledání a komentování klientových zdrojů, přiměřené nabízení ocenění a experimentů
- Hledání a zvýrazňování momentů pozitivní změny a pozitivních rozdílů a známek zdrojů klienta způsobem, který zdůrazňuje aktivní roli klienta a jeho schopnost podílet se na této změně
- Pomáhání klientovi v definování a provádění malých konstruktivních kroků směrem k preferované budoucnosti klienta
- Práce probíhá od odpovědi k otázce, od jedné výměny k druhé (“Nevíme, jakou otázku jsme položili dokud neslyšíme odpověď klienta”). Další akce kouče závisí na poslední užitečné odpovědi klienta.

Pozn.: Samozřejmě není nutné, aby v předloženém případě bylo přítomno úplně všechno, co je uvedeno výše.

(Filosofické) pozadí / širší pohled

- Kouč vychází ze sociálního konstrukcionismu a klade důraz na význam jazyka a utváření našeho porozumění skutečnosti v konverzaci. Měly by se objevovat odkazy na postmoderní filosofii a filosofii jazyka (Wittgenstein, Bateson, Derrida, Rorty...).
- Měly by se také objevit odkazy na práci Steva De Shazera a Insoo Kim Berg, Bena Furmana a Tapani Aholu a jiných relevantních autorů, také případně odkazy na další zdroje – práci M. H. Ericksona, MRI a další.